

I. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ

Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów O tytule bazyliki mniejszej

"Dom kościoła", czyli dom Boga i chrześcijańskiej wspólnoty, zawsze był traktowany jako jeden z głównych znaków Kościoła świętego - obecnej na świecie i pielgrzymującej Oblubienicy Chrystusa.

Jego piękno i przyozdobienie oraz przydatność do sprawowania czynności liturgicznych były w różnych okresach regulowane przez odpowiednie normy prawne.

Wśród kościołów danej diecezji główne miejsce zajmuje i największą godnością cieszy się kościół katedralny, w którym znajduje się katedra, znak nauczycielskiego posługiwania i władzy biskupa, pasterza tejże diecezji, oraz znak jego komunii z rzymską katedrą Piotra. Kolejne miejsce zajmują kościoły parafialne, przy których skupiają się poszczególne wspólnoty wiernych diecezji. Ponadto istnieją sanktuaria, do których pielgrzymują wierni diecezji lub innych Kościołów lokalnych.

Pośród tych i innych kościołów o różnych nazwach istnieją świątynie o szczególnym znaczeniu liturgicznym i duszpasterskim, które mogą być przez papieża odznaczone tytułem bazyliki mniejszej na znak ich szczególnej więzi z Kościołem Rzymskim i z osobą Następcy św. Piotra.

Normy dotyczące bazylik mniejszych zostały ustalone po Soborze Watykańskim II dekretem *Domus Dei* z dnia 6 czerwca 1968 roku, ogłoszonym przez Świętą Kongregację Obrzędów (AAS 60, 1968, 536-539).

Biorąc pod uwagę nowsze dokumenty liturgiczne oraz doświadczenia zebrane w ostatnich latach, Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów uznała za wskazane w następujący sposób dostosować wspomniane normy do dzisiejszych warunków.

1. Warunki uzyskania tytułu bazyliki mniejszej

1. Kościół, dla którego podejmuje się starania o nadanie tytułu bazyliki, winien być Bogu poświęcony specjalnym obrzędem oraz stanowić w diecezji ośrodek życia liturgicznego i działalności duszpasterskiej, zwłaszcza poprzez sprawowanie Najświętszej Eucharystii, pokuty i innych sakramentów. Powinien być wzorem dla innych kościołów pod względem przygotowania i przebiegu tych celebracji, nacechowanych wiernym przestrzeganiem zasad liturgicznych oraz czynnym uczestnictwem ludu Bożego.

2. Dla zapewnienia godnej i przykładowej celebracji kościół winien posiadać obszerne prezbiterium. Różne elementy wymagane do sprawowania liturgii (ołtarz, ambona, miejsce przewodniczenia) winny być usytuowane zgodnie z wymogami odnowy liturgicznej (por. Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego, 253-280).

3. Kościół winien się cieszyć w całej diecezji pewnym uznaniem, dlatego że został zbudowany i poświęcony Bogu z okazji jakiegoś wydarzenia o szczególnym znaczeniu historyczno-religijnym albo z tej racji, że znajduje się w nim ciało lub znacznej wielkości relikwie jakiegoś świętego, lub też jakiś obraz otoczony szczególną czcią. Należy również brać pod uwagę znaczenie kościoła jako pomnika historycznego oraz jego walor jako obiektu sztuki.

4. Aby w ciągu roku liturgicznego mogły być sprawowane obrzędy związane z poszczególnymi jego okresami, winna być odpowiednia liczba prezbiterów przeznaczonych do posługi liturgiczno-pastoralnej w tym kościele, zwłaszcza do sprawowania Eucharystii i pokuty (wystarczająca liczba spowiedników, którzy byliby do dyspozycji wiernych w ustalonych godzinach).

Wymagany jest ponadto odpowiedni zespół ministrantów oraz dobrze przygotowana schola śpiewaków (chór), która by mogła ożywiać uczestnictwo wiernych także przez muzykę i

śpiew sakralny.

II. Dokumenty wymagane do przyznania tytułu Bazyliki

Do Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów należy nadesłać następujące dokumenty:

1. Prośbę miejscowego Ordynariusza, także gdyby kościół był powierzony opiece jakiegoś zgromadzenia zakonnego.
2. Nihil obstat, czyli pozytywną opinię Krajowej Konferencji Biskupów.
3. Opracowanie na temat początków i dziejów kościoła oraz rozwijanej w nim działalności religijnej (czynności liturgiczne, działalność duszpasterska i charytatywna).
4. Album zawierający zdjęcia zewnętrznego i wewnętrznego wyglądu kościoła, zwłaszcza urządzenia prezbiterium (ołtarza, ambony, krzesła kapłana przewodniczącego), a także innych miejsc celebracji obrzędów (miejsc dla usługujących i ministrantów, chrzcielnicy, miejsca przechowywania Eucharystii oraz sprawowania sakramentu pokuty).
5. Wypełniony "Kwestionariusz" z danymi dotyczącymi kościoła.

III. Obowiązki i zadania w dziedzinie liturgiczno-duszpasterskiej

1. W bazylice mniejszej winna być zapewniona stała liturgiczna formacja wiernych: przez kształcenie zespołów ustanowionych dla sprawowania czynności liturgicznych, specjalne kursy dokształcające, serie konferencji i inne tego rodzaju inicjatywy.

Do głównych zadań wspólnoty związanej z bazyliką należy studiowanie i upowszechnianie dokumentów papieża i Stolicy Apostolskiej, zwłaszcza odnoszących się do świętej Liturgii.

2. Z wielką starannością winny być przygotowywane i sprawowane obrzędy związane z rokiem liturgicznym, zwłaszcza z okresem Adwentu, Narodzenia Pańskiego, Wielkiego Postu i Wielkanocy.

W Okresie Wielkiego Postu, tam gdzie zachowuje się tradycję zgromadzeń Kościoła lokalnego na wzór rzymskich stacji (por. Mszał Rzymski dla Diecezji Polskich, rubryka na początku Okresu Wielkiego Postu, s. 61; Ceremoniał Biskupów, 260-262), bardzo się zaleca, aby bazylika została wybrana jako miejsce tego rodzaju zgromadzeń. Starannie winno być głoszone słowo Boże zarówno w formie homilii, jak i kazań nadzwyczajnych.

Należy rozwijać czynne uczestnictwo wiernych tak w sprawowaniu Eucharystii, jak Liturgii Godzin, zwłaszcza jutrzni i nieszporów.

Ponadto niech będą pielęgnowane zatwierdzone formy pobożności ludowej.

3. Ponieważ czynność liturgiczna przyjmuje wznioślejszą postać, kiedy jest sprawowana z zastosowaniem śpiewu, należy troszczyć się o to, aby zgromadzenia wiernych uczestniczyły w śpiewie różnych części Mszy świętej, zwłaszcza Ordinarium (por. Konstytucja o Liturgii, 54; Instrukcja Świętej Kongregacji Obrzędów o muzyce w liturgii, Musicam sacram z 5 marca 1967).

Wypada, aby w bazylice, w której częściej gromadzą się wierni pochodzący z różnych narodów lub mówiący różnymi językami, mogli oni śpiewać razem w języku łacińskim i przy zastosowaniu łatwiejszych melodii gregoriańskich, właściwych dla liturgii rzymskiej, wyznanie wiary i Modlitwę Pańską (por. Konstytucja o Liturgii, 116; Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego, 19).

4. Celem uwydatnienia szczególnej więzi komunii łączącej bazylikę mniejszą z rzymską

stolicą św. Piotra, niechaj co roku będą obchodzone:

- a) święto Katedry św. Piotra (dnia 22 lutego);
- b) uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła (dnia 29 czerwca);
- c) rocznica wyboru Ojca Świętego lub inauguracji jego pontyfikatu.

IV. Przywileje związane z tytułem Bazyliki Mniejszej

1. Dzień, w którym publicznie ma zostać ogłoszony tytuł bazyliki przyznany jakiemuś kościołowi przez Stolicę Apostolską, winien być przygotowany i przeżywany w świątecznej atmosferze. Należy przewidzieć w związku z tym odpowiednie homilie, modlitwy, czuwania i inne celebracje, zarówno w dniach poprzedzających ogłoszenie tytułu, jak i po nim następujących.

W tych dniach można sprawować Mszę świętą i Liturgię Godzin o tytule kościoła albo o Świętym, względnie o misterium przedstawionym na obrazie szczególnie czczonym w danym kościele; może też być sprawowana Msza święta Za Kościół lokalny lub Za papieża, z wykluczeniem dni wymienionych w tabeli pierwszeństwa w nn. I, 1-4 i II, 5-6 (por. Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza, 59).

W dniu ogłoszenia tytułu bazyliki mniejszej należy sprawować, zgodnie z przepisami, albo Mszę z dnia, albo jedną z Mszy wyżej wymienionych. Na początku celebracji, przed hymnem "Chwała na wysokości Bogu", odczytuje się w przekładzie na język ojczysty Breve Apostolskie lub dekret, na mocy którego kościół został podniesiony do godności bazyliki.

2. Wierni, którzy nabożnie będą nawiedzać bazylikę i uczestniczyć w niej w jakimś obrzędzie lub przynajmniej pomodlą się słowami Modlitwy Pańskiej i odmówią wyznanie wiary, mogą, pod zwykłymi warunkami (sakramentalna spowiedź, przystąpienie do Stołu Pańskiego i modlitwa w intencji Ojca Świętego), dostąpić odpustu zupełnego w następujących dniach:

- 1) w rocznicę poświęcenia tejże bazyliki;
- 2) w dniu liturgicznego obchodu uroczystości jej tytułu;
- 3) w uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła;
- 4) w rocznicę nadania kościołowi tytułu bazyliki mniejszej;
- 5) raz w roku, w dniu ustalonym przez miejscowego ordynariusza;
- 6) raz w roku, w dniu dowolnie wybranym przez każdego z wiernych.

3. Znak papieski, to jest "skrzyżowane klucze", może być używany jako ornament na chorągwiach, sprzętach liturgicznych oraz na pieczęci zarządu bazyliki.

4. Zarządca (rektor) bazyliki podczas sprawowanych przez siebie funkcji może nosić na sutannie lub na habicie zakonnym i na komży - czarny mucet przyozdobiony czerwonym obramowaniem oraz takiegoż koloru guzikami i obszyciem dziurek.

W siedzibie Kongregacji, dnia 9 listopada 1989 roku, w święto rocznicy poświęcenia Bazyliki Laterańskiej.

/- /- /-

Edward kard. Martinez Prefekt + Ludwik Kada
Arcybiskup tyt. Thibicensis Sekretarz

Notitiae 26 (1990) - Num. 1/282, s. 13-17
Z języka łacińskiego tłumaczył ks. Stanisław Czerwik